

Stipendierapport för resa till barnkulturfestivalen Ricca Ricca Festa, Okinawa, Japan 24-29 juli

De senaste åren har jag riktat in mig på att bevaka barnkultur i Sverige och både granskat och rapporterat om barnkultur och recenserat film, teater, böcker, musik och spel för barn och unga.

Här i Sverige är barnkultur ett prioriterat område politiskt, men i medier får barnkulturen allt mindre utrymme och det har eldat mitt intresse för hur barnkulturen utvecklas i landet. När jag sökte stipendiet till att besöka den internationella barnkulturfestivalen var jag framförallt nyfiken på hur scenkonsten för barn ser ut i andra länder, hur man gestaltar berättelser för barn och vilka premisser som råder inte minst estetiskt. Besöket på Ricca Ricca Festa, RRF gav detta men också en inblick i hur barnkulturen kan spegla ett samhälles utveckling.

Ricca Ricca Festa hålls årligen på ön Okinawa, söder om japanska huvudöarna och samlar deltagare från framförallt östasiatiska länderna, men det var också teatersällskap inbjudna från Europa, Nord- och Sydamerika. Deltagare från afrikanska kontinenten var inte så stor, även om det fanns några deltagare. Det hade en stor bredd på olika slags pjäser och föreställningar och för olika åldersgrupper (från 0 till 10-årsåldern). Det arrangerades också flera workshops, seminarier och paneldebatter, som var bland de mest givande jag varit på, inte minst för att de gjorde det tydligt hur stora skillnader är mellan länderna. Eftersom den här rapporten ska finnas för andra att fördjupa sig i så vill jag nämna två exempel från paneldebatterna som gav mig nya perspektiv som känns viktigt att berätta om:

Fraser Corfield, konstnärlig ledare för Australian Theater for Young People, arbetar med teater av och för unga. Under ett panelsamtal berättar han att statens satsningar på kultur enligt honom i sista hand når de unga. Barnkulturen får slattarna. Det fick ensemblen att tröttna och i revanschlusta satsa ännu större. Både ekonomiskt och konstnärligt började de ringa in problemområden för de unga de arbetade med och spelade för. Istället för att söka bidrag hos kulturinstitutionerna vände de sig till bland annat bostadsprojekt i stökiga områden. Genom djupintervjuer, debatter och research kunde de sätta fingret på vilka problemen var och hur de påverkade ungas framtid, samtidigt som de hittade ämnen till sina pjäser. Och inte minst: finansiering. Ett annorlunda sätt att få ihop ekonomin och ändå vara angelägna för sin publik.

May Thet Zaw, skådespelare, regissör och aktivist från Burma/Myanmar har varit i Sverige i flera omgångar för att följa Clowners utan gränser arbete för barn i konfliktområden. Att få intervjuva henne var kanske det mest gripande på hela festivalen. Hon berättade att varken skola eller föräldrar i Burma liksom flera andra östasiatiska länder är emot kulturämnen i skolan. I dagens konkurrensutsatta samhälle är skolresultaten det som räknas och estetiska ämnen står inte högt i kurs. Till det har Burma levt under år av diktatur som inte tillät föreställningar – man fick inte vistas fler än fem personer i ett rum. De enda gången det bjöds på musik eller dans var vid militäruppvisningar eller officiella besök i skolan. Eftersom det är svårt att få komma till skolor med föreställningar har May Thet Zaw och hennes teatergrupp sökt sig till välgörenhetsorganisationer för utsatta barn, flyktingläger och barnhem där de ger föreställningar och arbetar med barn i uppsättningar.

När vi kom att prata om vad vi sett på festivalen och insåg att vi sett samma japanska föreställning kvällen före, berättade hon att den ganska traditionella, men fina föreställningen ”Okinawa Sansan” (ACO Okinawa) som handlade om öns historia och folk, hade fått henne att gråta. Där jag sett en ganska romantisk musik- och dansteater såg hon den tradition i musik och dans och teater som hon visste att hennes hemland haft, men så gott som utrotat under diktaturen.

Slutligen några ord om festivalen Ricca Ricca Festa. Rent konstnärligt var det också en stor bredd – kanske hade jag haft större förväntningar på att hitta gräddan av det bästa olika länder har att erbjuda i barnteater väg! För jag blev ganska förvånad när några föreställningar, särskilt de som riktade sig till mellanstadieelever, var mer tramsiga och ibland både sexistiska och stereotypiserande. Å andra sidan är det ju så man upptäcker att världen har olika syn på varför man gör barnteater och för vem. Men

intrycket i stort var ändå att det var en väldigt hög kvalitet och imponerande kreativitet i programmet – chilenska **Teatro di Ocasións** musikteaterföreställning **”One morning I left”** hade den enklaste rekvisitan men lyckades skapa en fantastisk berättelse om att resa in i djupaste djungeln och ut på savannen och ner i haven med bara lite sjalar, strån och såpbubblor. Trots att varken jag eller sonen (10 år) pratar det minsta spanska kunde vi följa med i fantasin och var överväldigade.

Roligt var också att se hur danska danssällskapet **Aaben Dans** jobbade med att engagera publiken från första stund då de lät de minsta i publiken berätta vad de hette i entrén och väntade in publiken under själva föreställningen då barnen skrattade så mycket att de vuxna inte kunde hejda sig. En för dansarna fysiskt krävande föreställning som upphävde tyngdkraften och tiden med intensivt uttryck som fick både motstånd och skjuts av musiken.

Efter sin bebisföreställningen **”Puzzle”** berättade Biruté Banevicuté, koreograf för **Dansema Dance Theater** från Litauen, att barnens reaktioner på föreställningen brukar se ganska lika ut vart hon än kommit i världen (USA, Europa, Sverige, Kina och Japan); barnen rör sig till musiken och följer och repeterar dansarnas rörelser och miner och de lite större pekar på bitarna som hör ihop. Men det som skiljer sig är det vuxnas reaktioner på uppsättningen. Ibland visar det sig i form av att ingen kommer till föreställningen helt enkelt för att de inte tror på att dansteater kan vara något för riktigt små barn. De som kommer har ofta en syn på barn som kapabla att uppleva kultur och skapa sig en bild av världen genom dans och musik.

Jag kan inte nog understryka hur mycket upplevelserna, insikterna och kontakterna från Ricca Ricca Festa-festivalen har gett mig. Nya perspektiv låter så futtigt när man skriver det – men att verkligen känna det i sin kropp och sina tankar för lång tid framåt, är så enormt värdefullt. Tack Publicistklubben för att ni gav mig möjlighet att göra detta.

Viveca Bladh

Göteborg 20 december 2017

Redovisning utgifter (antal kvitton):

Flygresan Göteborg – Tokyo T/R	7538,5 SEK (1 st)
Buss mellan flygplatser	650 SEK (1 st)
Flygresan Tokyo – Naha, Okinawa	1798 SEK (1 st)
Hotell Okinawa	3149 SEK (1 st)
Air'b'n'b Tokyo (en natt)	1004 SEK (1 st)
Taxi och monorail	680 SEK (6 st)
Entré	776 SEK (8 st)
SUMMA:	15 595,5 SEK